

Wees alert op gevaar op je werk — leidraad voor jongeren

Het kan jou ook overkomen

Door een arbeidsongeval of door aantasting van je gezondheid op het werk kun je de rest van je leven de gevolgen daarvan voelen, en dat is niet leuk. Het kan gebeuren dat je iets heel ergs overkomt, zelfs op je eerste werkdag. De meeste van deze tragedies zouden voorkomen kunnen worden.

Omdat je jong bent en net met werken begint, ligt het voor de hand dat je meer risico loopt dan je oudere collega's. Het werk en de werkomgeving zijn tenslotte nieuw voor je, je hebt geen ervaring met het werk en je bent je niet bewust van de eventuele veiligheids- en gezondheidsrisico's ter plekke. Je hebt recht op veilig en gezond werk, en dat betekent ook dat je recht hebt op training en begeleiding en dat je vragen mag stellen en zaken mag melden die je onveilig lijken. Als je onder de 18 bent mag je volgens de wet bepaalde gevaarlijke taken niet uitvoeren, omdat je weinig of geen ervaring hebt en er misschien nog niet aan toe bent. In dit informatieblad worden gevaren op het werk besproken. Een apart informatieblad geeft meer informatie over je rechten en verantwoordelijkheden.

Volgens Europese statistieken ligt het risico van arbeidsongevallen voor jongeren van 18 tot en met 24 jaar 50% hoger dan voor werknemers in andere leeftijdsgroepen.

- Een 18-jarige leerling-monteur overleed nadat hij vier dagen daarvoor ernstig verbrand was geraakt bij een ontploffing. Hij hielp zijn baas een mengsel van benzine en diesel in een afvaltank te lozen toen het mengsel ontplofte ...

En je loopt niet alleen risico op arbeidsongevallen, maar ook op gezondheidsschade:

- De handen van een kappersleerling kwamen als gevolg van de producten die ze moest gebruiken vol met kerven en blaren te zitten, zodat ze niet eens meer een vork en mes kon vastpakken en ze haar baan moest opgeven...

Oorzaken van dergelijke ongevallen en gezondheidsproblemen zijn onder andere onveilige arbeidsmiddelen, werkomstandigheden met veel stress, hoog werktempo, weinig of geen training en toezicht en afwezigheid van procedures en controles. Als je onder de 18 bent, is het risico op een arbeidsongeval bovendien groter wanneer je werk doet waarvoor wettelijke beperkingen gelden.

Tips voor veilig werken⁽¹⁾

- Voer geen taken uit voor je de juiste training hiervoor hebt gehad.
- Als je het gevoel hebt dat je teveel of in een te hoog tempo informatie krijgt, vraag degene die toezicht op je werk houdt om het tempo aan te passen en de instructies te herhalen.
- Verlaat het arbeidsterrein/de zone niet voordat je daartoe opdracht hebt gekregen. Andere zones houden misschien speciale, voor jou onbekende gevaren

in, zoals overhangende elektrische leidingen, gladde vloeren of giftige chemische stoffen.

- Als je iets niet zeker weet, vraag dan eerst iemand. Een leidinggevende (afdelingshoofd) of een collega kan helpen voorkomen dat je het slachtoffer wordt van een ongeval.
- Aarzel niet om te vragen om aanvullende training.
- Draag de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen voor je werk, zoals veiligheidsschoeisel, helm of handschoenen. Zorg ervoor dat je weet wanneer je deze beschermingsmiddelen moet dragen, waar je ze kunt vinden, hoe je ze moet gebruiken en hoe je ervoor moet zorgen.
- Zorg ervoor dat je weet wat je in een noodsituatie moet doen, of het nu om een brandalarm, stroomuitval of een andere situatie gaat.
- Meld direct alle ongevallen bij je leidinggevende (afdelingshoofd). Meld ze ook bij de persoon die verantwoordelijk is voor arbeidsveiligheid, als die er is.
- Neem de eerste tekenen van problemen serieus: bijvoorbeeld hoofdpijnen, klachten en pijn, jeukende huid of geïrriteerde ogen, neus of keel. Als er een arts of verpleegkundige is, of een andere medewerker die verantwoordelijkheid draagt voor de gezondheid op het werk, breng hem/haar hiervan op de hoogte. En als je met een klacht naar je huisarts gaat, vertel hem dan wat voor werk je doet.
- Volg het advies en de instructies die je hebt gekregen op — dat betekent dus ook dat je je pauzes neemt, je stoel in de voor jou juiste positie zet en je je veiligheidsuitrusting draagt.

(1) Bewerking van hulpmiddelen op www.ccohs.ca/young_workers/

Wat je je baas kunt vragen

- Wat zijn de risico's en gevaren (?) van mijn werk?
- Krijg ik veiligheidstraining en wanneer?
- Welke maatregelen moet ik nemen om mezelf te beschermen? Zijn er veiligheidsmiddelen die ik moet dragen?
- Wat moet ik in een noodgeval doen? Krijg ik daar training in?
- Tot wie moet ik me richten als ik een vraag op veiligheidsgebied heb? Hoe meld ik een ongeval, gezondheidsproblemen of iets onregelmatigs dat ik opmerk?
- Wat moet ik doen als ik gewond raak? Wie doet de EHBO?

Waar moet ik op letten? (2)

- **Glij- en struikelpartijen** — de meest gebruikelijke oorzaak van ongevallen, omdat er teveel lading of mensen zijn, werkplekken niet opgeruimd zijn, gemorst wordt op vloeren, er sleepkabels liggen of vloeren gehavend zijn.
- **Machines en uitrusting** — veel ongevallen worden veroorzaakt door gebrekkig onderhoud, afwezigheid van beschermingsmiddelen, weinig of geen training, elektrische storingen met als gevolg brandwonden, brand of zelfs de dood, pogingen om een machine te repareren terwijl deze nog werkt en de stroom nog niet is, uitgeschakeld. Gevaarlijke machines kunnen worden aangetroffen in keukens van restaurants en in fabrieken.
- **Optillen van zware objecten** — die zwaar of niet stabiel zijn; optillen in een verkeerde houding; of optillen omdat hulpmiddelen als steekkarren niet voorhanden zijn.
- **Repetitief werk dat snel moet worden uitgevoerd, met name in verkeerde houdingen en zonder voldoende rustperiodes** — kan klachten, pijn en schade aan spieren en gewrichten veroorzaken (spier- en gewrichtsaandoeningen). Zoals assemblagewerkzaamheden in fabrieken, kassawerk in supermarkten of werkzaamheden met computerklavier (toetsenbord) of muis.
- **Lawaai** — te hoge geluidsniveaus kunnen je gehoor beschadigen, ook al merk je het misschien niet, omdat het een sluipend proces is. Deze schade kan nooit meer ongedaan worden gemaakt. **Trillingen en straling** vormen weer een ander risico voor de lichamelijke gezondheid.
- **Chemische stoffen** — waaronder veel gebruikte vloeibare schoonmaakmiddelen, verven, kappersproducten en stof. Stoffen die op de werkplek worden aangetroffen kunnen sterke allergische huiduitslag tot gevolg hebben, blijvend astma, kanker of geboorteafwijkingen. Ze kunnen de lever en het zenuwstelsel aantasten of het bloed infecteren.
- **Stress** — kan ontstaan als gevolg van de manier waarop je werk is georganiseerd: te hoge werklast zonder regelmogelijkheden, niet duidelijk omschreven taken, te veel druk. Intimidatie van de kant van je baas of je collega's kan ook leiden tot stress.
- **Geweld** — als je door je werk in contact staat met de buitenwereld. Dit houdt onder andere verbale geweldpleging en fysieke mishandeling in. Het is duidelijk niet iets dat gewoon 'bij je werk hoort'.
- **Werkomgeving** — ongemak als gevolg van hitte of kou en ernstiger problemen als gevolg van extreem hoge of lage temperaturen, slechte verlichting enz.

Type werk	Voorbeelden van gevaren
Schoonmaaksector	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Giftige chemische stoffen in schoonmaakmiddelen ➤ Scherpe voorwerpen in vuilnis ➤ Glij- en valpartijen
Catering-, horeca- en fastfoodsector	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Gladde vloeren ➤ Hete kookapparatuur ➤ Scherpe voorwerpen
Winkel-/verkoopsector	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Lichamelijk geweld en scheldpartijen van de kant van klanten ➤ Tillen van zware lasten (voorwerpen) ➤ Lange periodes in staande positie
Kantoor-/administratiesector	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Slechte werkplekinrichting ➤ Slechte zitfaciliteiten ➤ Stress ➤ Intimidatie
Zorgsector	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Besmet bloed en besmette lichaamsvloeistoffen ➤ Optillen en verkeerde houding ➤ Lichamelijk en verbaal geweld ➤ Glij- en valpartijen
Kapperssector	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Verkeerde houding ➤ Lange periodes in staande positie ➤ Allergene chemische stoffen in haarproducten
Fabriekssector	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Gevaarlijke machines ➤ Werken in hoog tempo ➤ Glij- en valpartijen ➤ Met transport verband houdend gevaar, bijvoorbeeld met vorkheftrucks

Sta op je rechten en handel met overleg

Je hebt rechten op je werk:

1. het recht om te weten;
2. het recht op inspraak;
3. het recht om onveilig werk te weigeren.

Werk is geen spelletje en je wordt geacht:

- samen te werken met je werkgever op het gebied van gezondheid en veiligheid;
- jezelf en je collega's te beschermen door veiligheidsprocedures te volgen;
- beschermende uitrusting te gebruiken of te dragen.

Zorg dat je op de hoogte bent: informatie over jongeren en veiligheid op het werk: <http://ew2006.osha.eu.int/>; informatie over persoonlijke gevaren en risico's in verschillende werksituaties: <http://osha.eu.int/>; bronnen van informatie zijn ook de arbodiensten/preventiediensten, vakbonden en brancheorganisaties.

Verdere informatie

Voor België: <http://be.osha.eu.int/ew2006/legislation>

Voor Nederland: <http://www.arbo.nl/deskundigen.stm>

(2) Een gevaar is iets dat ziekte of letsel kan veroorzaken. Het risico is de kans hierop.

(3) Bewerking naar www.tuc.org.uk/tuc/rights_worksafe.cfm